

EPİLEPSİLİ HASTALAR VE HASTA YAKINLARI İÇİN COVID-19 SALGINI SIRASINDA BİLİNMESİ GEREKENLER

Türk Epilepsi İle Savaş Derneği Yönetim Kurulu

Yayınlanma Tarihi: 13.05.2020

Epilepsi hastalarına,

Birkaç aydır göremesek de, sizi düşünüyöruz. Bu salgın döneminde epilepsili hastalar için nelerin önemli olduğu, yapılması gerekenler ve alınması gereken önlemler soru-cevap şeklinde hazırlandı. Başka sorularınız varsa, onları da cevaplamaya hazırız. Sağlıkla kalmanız dileğiyle.

Prof.Dr. S.Naz Yeni
Başkan

EPİLEPSİLİ HASTALARA YÖNELİK COVID-19'LA İLGİLİ SORULAR VE YANITLARI

Epilepsi hastasıyım. Bu nedenle COVID-19'a yakalanma riskim daha fazla mı?

Epilepsi dışında başka kronik sağlık sorununuz yoksa, COVID-19'a yakalanma veya şiddetli geçirme riskiniz, epilepsisi olmayanlardan daha fazla değildir.

Çocuğum epilepsi hastası, onun COVID-19 için riski daha fazla mı?

Hayır, erişkinde olduğu gibi çocuklarda da epilepsi yanı sıra ek sağlık sorunları yoksa risk daha fazla değildir.

Epilepsiye eşlik eden hangi durumlar ve hastalıklarda COVID-19'a yakalanma riski artmaktadır?

Epilepsi yanı sıra kronik akciğer hastalığı (KOAH gibi), hipertansiyon, şeker hastalığı, yutma güçlüğü ve sıvı-katı gıdaları sık sık akciğerlerine kaçırma (aspirasyon), hareket kısıtlılığı, vücudun savunma sisteminde bozukluk ve buna yönelik tedavi alma durumları varsa ve/veya ileri yaştaysanız COVID-19'a yakalanma riskiniz artmıştır.

Epilepsili bireyler COVID-19 enfeksiyonunu daha ağır mı geçirmektedir?

Epilepsili bireylerin COVID-19'a yakalanma olasılıklarının artmadığı ve hastalığı daha ciddi geçirmediği anlaşılmaktadır.

COVID-19 enfeksiyonun epilepsi hastalığı ve nöbetlerine etkisi nedir?

COVID-19 hastalığının mevcut epilepsi nöbetlerini tetiklediği veya kötüleştirdiği konusunda bir veri yoktur. Daha ziyade hastalığın yol açtığı ateş, nefes darlığı gibi sorunların ikincil olarak nöbetleri tetikleyebileceği bilinmektedir.

Epilepsi hastaları bu yeni korona virüs hastalığına yakalanırlarsa ateş için hangi ilaçları kullanabilirler?

COVID-19'a yakalanan erişkin ve çocuk epilepsi hastaları parasetamol (asetaminofen) içeren tablet veya şurupları kullanabilirler. Farklı görüşler olsa da ibuprofen kullanılması önerilmemektedir.

COVID-19 geçirmekte olan epilepsi hastası, burun tıkanıklığı için hangi ilaçlardan kaçınmalıdır?

İçinde nöbet artışı yapabilen psödoefedrin ve difenhidramin olan ilaçları kullanmamalıdır.

Bir epilepsi hastası olarak kullandığım epilepsi ilaçları enfeksiyona yakalanmam için risk oluşturur mu?

Kullanmakta olduğunuz **antiepileptik (epilepsi tedavisinde kullanılan epilepsi nöbetinin oluşmasını engelleyen bir grup ilaç)** ilaçlarınızın enfeksiyona yakalanmanız için bir risk oluşturduğuna dair henüz bir kanıt yoktur.

Ancak epilepsi tedavisinde de kullanılan, immün sistemi üzerine etkili ilaçlardan herhangi birini (steroidler, immün süpresan ilaçlar gibi) kullanmakta iseniz bu ilaçlar enfeksiyona yatkınlığınızı artırabildikleri gibi daha şiddetli geçirmenize de neden olabilirler.

COVID-19 enfeksiyonu sırasında kullanılan ilaçların bir riski, epilepsi ilaçları ile etkileşimi var mıdır?

Her ilacın birbiriyle etkileşebileceği, bir diğerinin etkinliğini azaltıp arttırabileceği epilepsi nöbeti riski yaratabileceği bilinmektedir. Örneğin soğuk algınlığı ilaçları psödoefedrin içermeleri nedeniyle nöbet riski yaratabilir. Epilepsi ilaçları birçok açıdan diğer ilaçlarla etkileşebilir, yan etkileri değiştirebilir, beslenme özelliklerinden etkilenebilir. En önemli sorun ilaç ilaç etkileşimleridir. Ancak kullanılmakta olan epilepsi ilaçlarında yapılabilecek değişikliklerin yaratacağı riskler göz önüne alındığında tedavi değişiklikleri önerilmemektedir. COVID tedavisi sırasında ilaçların kullanılması gerektiğinde tedavinin gözden geçirilmesi ve uygun şekilde düzenlenmesi önerilmektedir.

COVID-19 enfeksiyonunda kullanılan tedavilerin epilepsi hastalığıma ve epilepsi ilaçlarıma olumsuz etkisi olur mu?

Covid-19 tedavisinde kullanılan ilaçlardan bazılarının nöbet tetikleyici etkileri nedeni ile nöbetlerinizi artırma olasılığı vardır. Örneğin bazı antibiyotikler (özellikle makrolid ve kinolon grubu antibiyotikler) nöbet tetikleyebilirler. Ancak ülkemizde Covid-19 tedavisinde kullanılan Azitromisin adlı antibiyotik, makrolid grubundaki bir antibiyotik olmasına rağmen nöbet tetiklediğine dair bir veri yoktur.

Aslında bir sıtma ilacı olan ve Covid-19 tedavisinde de kullanılan klorokin veya hidroksi klorokin adlı ilacın nadiren nöbet tetikleyebileceği bilinmelidir.

Diğer taraftan Covid-19 tedavisinde kullanılan antiviral (virüslere özel ve virüsleri yok etmeye yönelik ilaçlar) ilaçlar da dahil tüm ilaçların, epilepsi tedaviniz için kullanmakta olduğunuz ilaçlarla çeşitli şekillerde etkileşebilme olasılığı vardır. Bu ilaçlar epilepsi ilaçlarınızın kandaki düzeylerini düşürerek nöbetlerinizin artmasına yol açabileceği gibi, epilepsi ilaçlarınızın kan düzeylerini arttırarak toksik etkilerinin ortaya çıkmasına sebep olabilir.

Tüm bu durumların yönetiminin, nöroloji doktorunuz tarafından ilaç dozları ayarlanarak düzenlenebileceğini unutmayınız.

COVID-19 enfeksiyonuna yakalanmam durumunda, epilepsi tedavisinde kullandığım ilaçlarımın enfeksiyon tedavisini olumsuz etkileme olasılığı var mıdır?

Genel olarak epilepsi tedavisi için kullanmakta olduğunuz antiepileptik ilaçların enfeksiyon riskini veya hastalığa bağlı ciddi komplikasyon riskini artırdığına dair bir kanıt yoktur.

Ancak kullanmakta olduğunuz karbamazepin, fenitoin, fenobarbital, primidon en güçlü düzeyde olmak üzere, okskarbazepin gibi bazı antiepileptik ilaçlarınız, Covid-19 tedavisinde kullanılacak ilaçlarınızın bir kısmı ile etkileşime gösterebilir. Bu etkileşim ile Covid-19 tedavisinde kullanılan ilaçların kan düzeyleri azalarak enfeksiyon için almakta olduğunu tedavinin etkinliği düşebilir.

Yine epilepsi tedavisinde kullanılan solunumu baskılama özelliği de olan benzodiyazepin adlı bir grup ilacın, covid-19 enfeksiyonunun ciddi komplikasyonlarından olan solunum yetersizliğini kötüleştirebilme etkinliği vardır.

Epilepsi hastalığınıza yönelik kullanmakta olduğunuz everolimus veya steroidler gibi immünsüpresyon yapan antiepileptik olmayan tedavilerin kullanımı, enfeksiyona karşı direncinizi düşürerek Covid -19 enfeksiyon tedavisini olumsuz yönde etkileyebilir.

Tüm bu durumlarda doktorlarınızın bu etkileşimleri kontrol altına almak için ilaç dozlarınızı ve tedavi protokollerinizi düzenleyeceklerini unutmayınız.

Epilepsi yanı sıra kalp ritim bozukluğu rahatsızlığım da var. Epilepsi tedavisi için kullanmakta olduğum ilaçlar ile Covid-19 tedavisinde kullanılacak ilaçların birlikte kullanımları bu kalp problemimde fazladan bir soruna yol açabilir mi?

Evet, eğer epilepsi hastalığınız yanı sıra kalp ritim bozukluğu rahatsızlığınız da varsa bu durumda epilepsi tedavisinde kullanılan bir grup antiepileptik ilaçlar ile Covid-19 tedavisinde kullanılan bir grup ilacın birlikte kullanımı sorun yaratabilecektir.

Bu tipteki etkileşim önemli etkileşimlerden birisidir. Covid -19 tedavisinde kullanılan klorokin veya hidroklorokin, azitromisin ve atazanavir, Lopinavir/ritonavir adlı ilaçların kalp ritim bozukluğu yapıcı yan etkileri vardır. Bu bağlamda kalp ritim düzensizliğine yol açan bazı antiepileptik ilaçlar (karbamazepin, fenitoin, lakozamid ve eslikarbazepin gibi) ile birlikte kullanımları risklidir.

COVID-19 tedavisinde kullanılan ilaçlar ile etkileşimi olmayan veya çok az olan epilepsi ilaçları var mıdır?

Sevindirici haber budur ki, evet kullanabileceğiniz ve etkileşimi olmayan birçok antiepileptik ilaç seçeneği vardır.

Bu ilaçlar arasında ilaç etkileşim riskinin az olduğu bilinenler gabapentin, lakozamid, levetirasetam, pregabalin, topiramet, zonizamid, retigabin ve vigabatrin sayılabilir.

Epilepsi tedavimle etkileşimi olmayan veya çok az olan COVID-19 tedavisinde kullanılan ilaçlar var mıdır?

Bugün için elde olan veriler ışığında, virüse etkili olduğu bilinen antiviral ilaçlardan Ribavirin ve Favipiravir 'in antiepileptik ilaçlar ile anlamlı bir etkileşimi yoktur.

Bir klinik çalışmada olan epilepsi hastasıyım ve bir deneysel ilaç kullanmaktayım. Bu pandemi süresince ne yapmalıyım?

İlacınızı almaya devam etmelisiniz.

Çalışmanızı yürüten doktorlarınız ve hemşireleriniz sizlere, telefon veya görüntülü iletişim yollarını kullanarak tele-vizit yaparak size ulaşacak ve tedavinizi yöneteceklerdir.

Herhangi bir sebeple rahatsızlanıp bir hastaneye başvurmanız olursa, çalışma hastası olduğunuzu ve deneysel bir ilaç kullanmakta olduğunuzu mutlaka belirtiniz.

COVID-19 pandemisi süresince epilepsi tedavimde nelere dikkat etmeliyim?

Dikkat etmeniz gereken en önemli nokta, antiepileptik ilaçlarınızı devamlı ve düzenli kullanmaya devam etmeniz için gereken dikkati ve özeni göstermenizdir.

Yaşamakta olduğumuz olağanüstü koşulların herkeste olduğu gibi sizde de stres ve kaygıya neden olabilmesi doğaldır. Stres ve kaygı nöbetlerinizi tetikleyebilecek en önemli risk faktörleridir. Bu nedenle ilaçlarınızı düzenli kullanmanız daha da bir önem kazanmıştır.

Aralıklı uygulanmakta olan sokağa çıkma yasağı günlerinde ilaçlarınız biterse ilaçlarınıza erişim zorluğunuz olacaktır. Bu sebeple önceden ilaçlarınız temin etmeniz için gerekli önlemleri almanız vazgeçilmezdir.

Ateşim olduğunda bazı ateş düşürücü ilaçları almamın enfeksiyona yatkınlığı artırdığına dair uyarılar okudum. Bunlara ne kadar güvenmeliyim? Bu bilgiler doğru mudur?

Ateş düşürücü olarak kullanılan mikropları öldürmeye yönelik olmayıp iltihabı önleyici olan ibuprofen, naproksen sodyum gibi nonsteroid antiinflamatuvar ilaçların daha şiddetli bir enfeksiyon geçirmeye neden olabileceğine dair çeşitli görüşler vardır. Ancak bu görüşü destekler henüz bir kanıt elde edilememiştir.

Bu konudaki bilimsel veriler netleşene kadar ateş düşürmek için kullanılan ancak enflemasyona etkisi olmayan bir diğer ilaç olan parasetamolü (asetaminofen olarak da bilinmektedir) kullanmak uygun olabilir.

Epilepsi hastası değilim çocukken ateşli havale geçirmiğim. COVID-19 enfeksiyonu sırasında nöbet geçirme riskim var mı?

Şu andaki bilgilerimizle yeni nöbet gelişimi için risk yok ancak enfeksiyonun neden olduğu ateş, genel durum bozukluğu nöbet için risk faktörü oluşturabilir.

COVID-19 nedeni ile evde antibiyotik tedavisi ile izleniyorum. Epilepsi krizi geçirirsem ne yapmalıyım?

COVID-19'un nörolojik bulgulara neden olduğunu biliyoruz. Bu nedenle mutlaka acil polikliniğe başvurmalsınız. Nöbet tanısı, tedavisi ve altta yatan diğer faktörler mutlaka tetkik edilmelidir.

Epilepsi hastasıyım. Hatta birkaç kez de uzun nöbetlerim oldu. Doktorlarım status demişti. Böyle bir nöbet geçirirsem ne yapmalıyım?

Salgın dışında da status yani uzayan nöbet riski olan hastalarımıza evde erken tedavinin önemli olmasından dolayı makattan veya ağız içinden diazem gibi tedaviler öneriyoruz. Bu nedenle siz de önce evinizde vakit kaybetmemek için bu tedavileri uygulayabilirsiniz ama mutlaka nöbet bitiminde hekiminizle irtibata geçiniz veya bir sağlık kuruluşuna başvurunuz.

Koronavirüs bulaşmasını önlemek neden önemlidir?

Koronavirüs salgını epilepsili bireyleri de toplumdaki diğer bireyleri olduğu gibi etkileyebilmekte, ancak kronik bir hastalık olması açısından risk artışına ve kaygılara neden olmaktadır. Bulaşmanın kolay olması ve yoğun bakım ihtiyacının görülmesi bulaşmanın önlenmesine yönelik önlemlerin değerini arttırmaktadır.

Koronavirüs bulaşma açısından hastane ortamları riskli midir?

Bulaşma riskinin en yaygın olduğu yerler hastane birimleri, özellikle acil birimlerdir. Bu nedenle hastaların ve yakınlarının hastaneye başvuru ihtiyaçlarının azalması riski azaltmak açısından önem taşımaktadır. Ancak ihtiyaç halinde, acil veya yeni gelişen bir durum söz konusu olduğunda, COVID-19 enfeksiyonundan bağımsız epilepsiye bağlı gelişebilecek sorunların önlenmesi açısından başvurudan çekinilmemelidir.

COVID-19 hakkında bilgilenenmenin önemi nedir?

COVID hakkında ihtiyaç duyulan bilgiye ulaşma, epilepsi hakkında bilgilene, endişe ve gereksiz hastane başvurularını önlemede en önemli yöntemdir. COVID-19 hakkında sağlık otoriteleri ve medya tarafından yapılan yaygın bilgilendirmeler hastalarımızın önlem almalarına, gereksiz hastane başvurularından kaçınmalarını sağlamıştır. Fakat epilepsi ile ilgili soruların hastalığa özel kanallardan çözülmesi ve bilgilendirmelerin sağlanması gereklidir.

Bilgilene kanalları nelerdir?

Sosyal medya, web siteleri üzerinden ve en etkin olarak hastanın hekime ulaşarak bilgilene değeri taşımaktadır. Her sağlık birimi tarafından başlıca takipli hastaların ulaşabileceği bir dijital ortam sağlanabilir. Bilgilendirmeler hastaların COVID salgınının yaratabileceği riskleri daha net görmelerine ve kaygıya kapılmalarını önlemeyi sağlayacaktır.

Salgın döneminde kontrollerimi nasıl yapmalıyım?

Salgının hasta, hasta yakınları ve sağlıkçılar açısından riskleri göz önüne alındığında gereksiz hastane başvurularının önlenmesinin yanı sıra gerekli olduğunu da çekinmeden hastane başvurusunun yapılabilmesi önem taşır. Mümkün olduğunca acil, poliklinik ve hastane ortamından uzak durulmalıdır. Evde bakım koşullarının sağlanması başvuruları azaltabilir.

Hastaneye ne zaman başvurmalıyım?

Nöbet seyrinde bir değişiklik, acil bir durum olduğunda, ilaç tedavisinde değişiklik, ilaç yan etkisi olduğunda mutlaka takip edilen sağlık kurumu ile temasa geçmek gerekir.

Hastalığım için yapılması planlanan rutin kontrollerim ve tetkiklerimi nasıl planlamalıyım?

Salgın döneminde acil olmayan tetkikler beyin görüntüleme ve EEG incelemeleri de dahil olmak üzere ertelenmelidir. Salgın kontrol altına alınmaya başladığında sağlık kuruluğu ile temasa geçerek, doktorunuzun önerileri doğrultusunda planlamalar yeniden yapılmalıdır.

Ne zaman acile başvurmalıyım?

Nöbetler genellikle 1-2 dakika içinde sonlanır, büyük kasılgan nöbetlerin 2-3 dakikadan uzun sürmediği bilinmektedir. Nöbet sonlanmadıysa, 5 dakikadan uzun sürdüyse, nöbetten sonra hasta açılmadıysa, yaralanma, boğulma riski varsa hastanın vakit geçirmeden acil başvurusu gerekmektedir.

Başka bir şehirdeki merkezde takip ediliyorum, ne yapmalıyım?

Hastaların çok zorunlu olmadıkça yaşadıkları şehirden başka bir şehirde takip edilmemeleri, en yakın sağlık kuruluşundan yardım almaları uygundur. Ancak hasta hakkında bilgi aktarımının eksiksiz ve doğru yapılması, hekim görüşmeleri uygun olacaktır. Ancak özel takip ve tedavi gerektiren bir hastalık durumunda takip olunan merkeze ulaşmak uygundur.

Kullandığım ilaçları evde ne kadar bulundurmalıyım?

Her zamanki gibi reçete veya raporla alınan miktarda ilacın bulunması yeterlidir. ilacın reçete edilmesi, raporun düzenlenmesi konusunda kolay yöntemler sağlanmakta olup ilaç temini konusunda alınan önlemler nedeniyle ciddi bir aksama yaşanmadığı gözlenmektedir. İlacı bulamama, ilaca ulaşamama gibi kaygılara gerek olmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle ilacı gereğinden fazla bulundurmaya, stoklamaya gerek yoktur. Ayrıca tersi olarak ilacın bittiğinin farkına varılmaması nöbet riski yaratması açısından önemlidir.

Yaşam koşullarımı nasıl düzenlemeliyim?

Düzenli uyku, beslenme, stres yönetimi gibi COVID hakkındaki önlem ve bilgilendirmeler epilepsi açısından da önem taşımaktadır. İlaç saatini aksatmak, düzeni

değiştirmek, açlık, uykusuzluk veya uyku düzeninde değişiklik nöbet açısından risk yaratabileceği ve acile başvuruya neden olabileceği akılda tutulmalıdır. Bu dönemde nöbet riskine yol açarak acile başvuruya neden olacak ilaç, ilaç dozu değişiklikleri, ilaç kesimi yapılmamalıdır.

Çocuğumun ışığa duyarlı epilepsisi var. Uykusuzluk ve uzun süreli bilgisayar oyunu sonucu nöbet geçirdi. Bu dönem için bir öneriniz olur mu?

Salgın nedeni ile evde geçirdiğimiz dönemde bilgisayar başında geçirilen süre arttı. Bu nedenle salgın dışındaki dönemde olduğu gibi bu süreyi sınırlandırmanızı, mümkün oldukça farklı aktivitelerle bilgisayar başındaki süreyi azaltmanızı, yine her zamanki gibi ilaçlarını aksatmadan düzenli kullanmasını ve uykusuna dikkat etmesini öneririz.

Epilepsi nöbetlerim kontrol altında fakat kaygı, korku, mutsuzluk gibi yakınmalarım var. Ne yapmalıyım?

Böylesine bir salgın durumunda bu tür hisler gözlenebilir. Eşlik eden anksiyete, depresyon açısından ilgili uzmanlık dalından destek alınmalıdır.

Uzaktan dijital bir sistem üzerinden muayene olabilir miyim?

Teletıp dünyada yaygın kullanılan ve giderek yaygınlığı artan bir yöntem olmakla birlikte hasta-hekim iletişimde aksamaya neden olabilir. Ülkemizde kullanımı konusunda henüz bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle bu aşamada başlıca hasta bilgilendirme, acil durumları ayırt etme ve yönlendirme açısından sınırlı olarak faydalanılması uygundur.

Süreçte değişiklik olabilir mi, nasıl takip etmeliyim?

Salgın sırasında gelişmeler hızlı olmakta, ihtiyaçlar değişkenlik göstermekte, önerilen önlemler 1-2 aylık, hatta daha kısa süreli dönemlerde değişebilmektedir. Yoğun karantina uygulamasından sonra epilepsi konusunda bilgilendirme ve sağlık ihtiyaçları açısından bir artış görülebileceği için yanlış uygulamalara karşı dikkatli olunmalı ve bilgilendirmelerin yakından takip edilmesi gereklidir. Hastalığın doğası nedeniyle dinamik ve günlük değişiklikler ve önemler alınması gerekebilir.

Epilepsi hastası olarak salgın döneminde kontrol amaçlı EEG çektirmeli miyim?

Hayır, kontrol amaçlı EEG çektirmeniz gerekli değildir.

Ne zaman EEG ektirmeliyim.

EEG ekimi nöbet sıklığınız, nöbet tipiniz vb. durum değişikliği olduğunda ve hekiminiz gerekli görürse çekilmelidir.

EEG ektirmez isem nöbet sıklığım artar mı?

Hayır artmaz. Nöbetler her zamanki gibi uygun olan ilacı, yeterli dozda ve düzenli kullandığınız sürece kontrol altına alınacaktır.

EEG ektirmek zorunda kalırsam neye dikkat etmeliyim?

EEG laboratuvarı salgın dönemine uygun şekilde çalışıyor olmalıdır. Sizin yapmanız gereken şey, laboratuvara maske ile gitmek, etrafa çok dokunmamak, kayıt yapan personele mümkün olduğu kadar sosyal mesafeyi koruyacak pozisyonda durmak.

Elektrotlar takıldığı sırada teknisyen başınızın arka tarafında durarak takmasını rica edin. ekim sırasında aksırarak, ksrecek olursanız bir mendile ya da kol arasına yapmalısınız. Aksırık sonrası elinizi yatağa, üzerinizdeki kıyafetlere sürmeyiniz.

EEG ektirmek için gittiğim laboratuvardan COVID-19 bulaşabilir mi?

Laboratuvarlarda salgın zamanında gerekli dezenfeksiyon yapılmaktadır/yapılacaktır. Ancak herkes risk altında olduğu için hastalık bir kişiden ya da çevredeki eşyalardan bulaşabileceği unutulmamalıdır. Bu nedenle test sırasında ya da sonrasında elinizi ağız ve yüzünüze gtrmemeye zen gösterin ve mutlaka el hijyeni kurallarına uyunuz.

EEG randevusu günü geldi, ateşim var, ne yapmalıyım?

Salgın döneminde enfeksiyon bulgularınız (ksrk, ateş vb) var ile testler sonuçlanana kadar kendinizi Covid-19 pozitif olarak düşünüp incelemeyi acil değil ise iptal etmelisiniz, en yakın enfeksiyon kliniğine baş vurmalsınız. Baş vurduğunuz yere epilepsi hastası olduğunuzu ve kullandığınız ilaçları mutlaka söylemelisiniz. Bu arada ilaçları aksatmamalısınız.

Nbetlerimin sıklığı arttı, EEG ektirmesem olur mu?

Nöbet sıklığınızın artmasının nedenlerini doktorunuz sizi değerlendirdikten sonra belirleyecektir. Doktorunuz, tanı ve tedavi hakkında tekrar araştırılması gerektiği kanaatine varırsa ve gerek görürse EEG ekilebilir.

EEG çekildikten sonra 14 gün karantinada kalmalı mıyım?

EEG çekimi yapan teknisyen ya da sizinle ilgilenen personel daha sonra hastalık tanısı alacak olurlar ise salgın takip kuralları gereği size ulaşılabacak ve yapmanız gereken şeyler hakkında size bilgi verilecektir. Bu nedenle aranmadığınız sürece kendinizi karantina altına almanıza gerek yoktur, ancak sosyal mesafe, el hijyeni vb. uygulanmasına devam edilmesi herkes için olduğu gibi sizin içinde geçerlidir.

Elektrotlardan hastalık bulaşır mı?

Laboratuvarın şartları uygun ise her hasta için yeni bir elektrot kullanacaklardır. Şartları uygun değilse her hasta sonrası elektrotlar dezenfekte edilecektir. Yine de hijyen kurallarına özen göstermeniz önemlidir.

Epilepsi hastaları COVID-19 salgını sırasında riskli olan kronik hastalıklar raporu alabilirler mi?

Güncel bilimsel veriler ışığında epilepsi hastalığı riskli kronik hastalıklar arasında yer almamaktadır, bu nedenle bu raporu alamazlar. Ancak epilepsi ilaçları dışında bağışıklık sistemini baskılayan kortizon tedavisi gibi ilaçlar kullanılıyorsa veya eşlik eden kronik akciğer hastalığı gibi durumunuz varsa ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

COVID-19 salgını sırasında hangi psikolojik sorunlar görülebilir ve nedenleri nelerdir?

Salgının kontrol edilmesine yönelik alınan önlemler ile beraber eğitim-öğretim yöntemleri, çalışma şekilleri, üretici tüketici zinciri ve gündelik yaşam koşulları büyük bir hızla değişmektedir. Psikolojik sorunların temelinde hasta olma endişesi, stres ve sosyal izolasyonun getirdiği yalnızlık duygusu yatmaktadır. Günlük rutinlerin değişmesi, boşluk hissi ve ne zaman sonlanacağını bilmemesinin verdiği belirsizlik bu sürecin uzamasına ve depresyona neden olabilmektedir. Yine temizlik ve sterilizasyon amacı ile yapılan işlerin fazlası ise obsesif kompulsif bozukluk dediğimiz zorlu bir sürece neden olabilmektedir.

Psikolojik sorunlar için neler yapılabilir?

Bunların şu zorlu dönemde birçok insanın yaşadığı ortak sorunlar olduğunun bilinmesi ve epilepsi hastalığı ile ilgili bir risk artışının olmaması kaygılarımızın azalmasını sağlayacaktır. Stres arttıran sosyal medyada dolaşan bilgi kirliliği nedeniyle sadece bilimsel verilere

güvenmek gerekmektedir. Bu nedenle Türk Epilepsi İle Savaş Derneği web sayfasındaki güncellenen verileri takip etmeniz yeterli olacaktır.

Bu aşamada stres yönetimi için yararlı kişisel alternatifler geliştirmek gerekmektedir. Bunlar arasında sağlıklı beslenmek, ev içi fiziksel aktivite, aile ve arkadaşlar ile dijital olarak temas halinde kalmak sayılabilir. Bağışıklık üzerine zararlı etkileri olan tütün, alkol gibi maddelerin kullanımından kaçınmak önemlidir.

Bu önlemler sonrası baş edilemeyen problemlerinizi mevcutsa online görüşebildiğiniz psikolojik destek programlarına, teletıp randevu sistemi üzerinden ulaşabilirsiniz.